UUTISET

Suomi menettänyt EU-maista eniten maataloustuloa viidessä vuodessa

Tuottajahintojen kehitys määrää viljelijän tuloja politiikkaa enemmän. Tuotantopanosten hinnat laskeneet EU:ssa.

BRYSSEL (MT)
Vuoteen 2010 verrattuna Suomen maatalouden tulot ovat laskeneet 53,7 prosenttia, EU:n tilastoviranomainen Eurostat kertoo. Pudotus viiden vuoden aikana on EU-maista suurin. EU:n keskiarvo on 5,7 prosenttia laskua.

Tulot laskivat 18 jäsenmaassa ja nousivat kymmenessä.

Vuoteen 2012 saakka Suomella meni hyvin, mutta sen jälkeen lasku on ollut jyrkkää.

Viime vuonna lasku oli Eurostatin mukaan EU:n suurin, 22,8 prosenttia. Tänä vuonna lasku taittui 7,2 prosenttiin.

Yksi iso tekijä on maidon tuottajahinnan kääntyminen laskuun vuonna 2013.

”Suomessa maidolla on suhteessa suurempi merkitys kuin monessa muussa maassa. Mutta kaikissa tuotantosuunnissa hintakehitys Suomessa on alenneva”, Pellervon taloustutkimuksen (PTT) vt. toimitusjohtaja **Perttu Pyykkönen** sanoo.

Vuoteen 2012 saakka maidon tuottajahinta piti Suomessa pintansa maailmanmarkkinahintoihin verrattuna.

Sen jälkeen Suomen hinta on seurannut tarkemmin muuta kehitystä.

Markkinat määräävät tulot

Politiikalla on vain vähän vaikutusta maataloustuloon.

Tänä vuonna alkanut uusi cap-kausi näkyy jonkin verran uusissa jäsenmaissa, joissa tuet nousivat.

Samoin joissain vanhoissa jäsenmaissa tukien väheneminen hieman vähentää tuloja.

Esimerkiksi Kroatian ja Latvian tulot ovat nousseet selvästi tänä vuonna, vaikka viiden vuoden kehitys on reilusti heikentynyt.

Poliitikoilla on vähän keinoja auttaa. Maatalouskomissaari **Phil Hogan** on antanut kriisitukea ja hintavaihteluja yritetään hillitä paremmalla markkinatiedolla.

Tuottajajärjestöt ovat tuominneet kriisituen liian pieneksi.

Pyykkösen mielestä markkinatiedosta on hyötyä, mutta pelkästään sillä ei hintavaihteluja voi tasata.

”Esimerkiksi maitopuolella ei ole työkaluja, joiden avulla yksittäinen tila voisi varautua hintojen vaihteluun. Tuotanto ei voi nopeasti muuttua kysynnän muutosten mukaan.”

Sianlihassa hintaa on yritetty nostaa yksityisen varastoinnin tuella.

”Varastoinnin tuessa on vaara, että tukikauden loppuessa markkinoille palaava liha alkaa jälleen laskea hintaa. Sianlihan kysyntä on heikentynyt, mutta tarjontaa vain tulee.”

Suurin syy tulojen putoamiselle löytyy markkinoilta.

”Tuet ovat tulleet hieman alaspäin, mutta dramaattinen pudotus ei ole. Olemme herkkiä hintojen vaihtelulle”, Pyykkönen sanoo.

Vienti kasvaa ja auttaa

Viennin lisääntyminen EU:sta auttaa joitain maita.

Esimerkiksi Irlannissa tulot ovat kasvaneet viidessä vuodessa 16 prosenttia.

Irlannin maidontuotanto on noussut muuta EU:ta nopeammin. Iso osa maidosta ja naudanlihasta viedään.

EU:n maatalouden vienti oli marraskuusta 2014 lokakuun 2015 loppuun 5,3 suurempi kuin edellisenä vastaavana ajanjaksona.

Tämän vuoden suurin laskija Saksa kärsii erityisesti sianlihan hinnan painumisesta.

Maataloustulon muutos EU-maissa 2015/2014

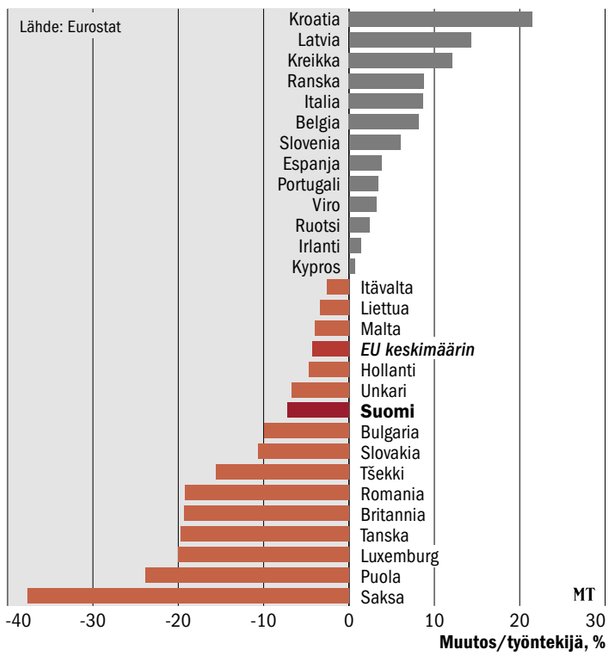

Maataloustulon muutos EU-maissa 2015/2010

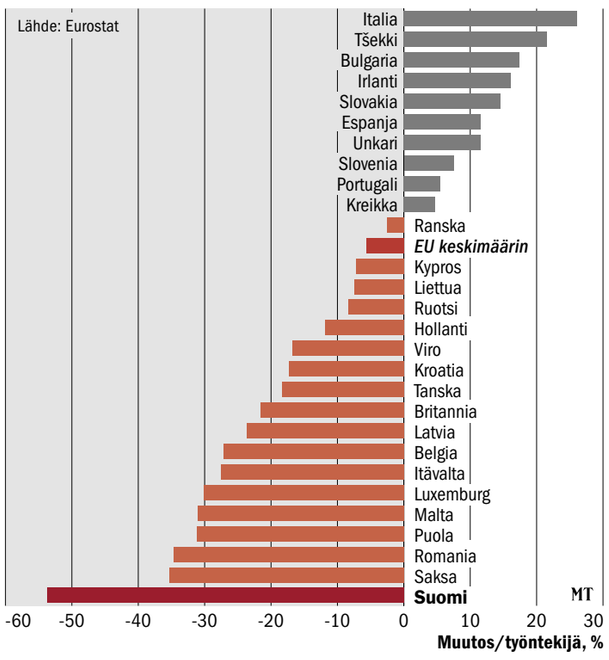

Puolaa puolestaan painaa alaspäin Venäjän asettama hedelmien tuontikielto.

Eurostatin mukaan tuotantopanosten hinnat ovat laskeneet tänä vuonna 2,4 prosenttia. Suuri syy on öljyn hinnan lasku.

Rehukustannukset ovat myös alentuneet viljojen laskeneiden tuottajahintojen vuoksi.

PTT ennustaa vielä suurempaa pudotusta

PTT ennusti syyskuussa viljelijätulon laskevan 26 prosenttia tänä vuonna.

Luku ei ole vertailukelpoinen Eurostatin kanssa, sillä Eurostat yhdistää maatalousyrittäjän tulot ja maataloustyöntekijöiden palkat. Näin erilaisista EU-maista saadaan keskenään vertailukelpoisia.

Koska Eurostat huomioi työntekijöiden palkat, voivat maatalousyritysten työvoiman vähennykset joissain maissa lieventää tulojen laskua.

Viiden vuoden kehitys on PTT:llä ja Eurostatilla saman suuntainen.

AIMO VAINIO

Valtio osti venäläisosuuden Gasumista

Valtion omistusosuus Gasumista nousee sataan prosenttiin, kun valtio ostaa Gazpromin omistaman neljänneksen yhtiöstä. Kauppahinta on 251,3 miljoonaa euroa.

Ostopäätökseen vaikutti valtioneuvoston mukaan kaasun kustannustehokkuus, kun vähennetään kivihiilen ja öljyn käyttöä.

Gasum ja Gazprom pääsivät perjantaina sopimukseen kaasun hinnasta, joka oli jo vedetty välimiesoikeuteen.

Hinnasta on neuvoteltu vuoden 2014 alusta alkaen. Yhtiöt saivat neuvottelut päätökseen ennen välimiesoikeuden istuntoa.

Gasumin mukaan ratkaisu varmistaa kaasun kilpailukykyisen hinnan tuleviksi vuosiksi.

Kaasun hinta on nyt yli 30 prosenttia alempana kuin vuosi sitten. ”Neuvotteluissa kaasun hintaan saatiin vielä hienoinen alennus”, Gasumista kerrotaan.

Lisäksi hinnan sidonnaisuutta öljyn markkinahintaan vähennetään. Se lisää Gasumin mukaan hinnan ennustettavuutta ja varmistaa, että kaasu on eurooppalaisittain hintakilpailukykyistä.

Kivihiileen verrattuna maakaasun päästöt ovat yli 40 prosenttia pienemmät ja LNG:n päästöt neljänneksen pienemmät raskaaseen polttoöljyyn verrattuna.

Kaasun hintakilpailukykyyn vaikuttaa hankintahinnan lisäksi verotus, päästöoikeuksien hinta ja yhdistetyssä lämmöntuotannossa myös sähkön markkinahinta.

Gasum syöttää biokaasua kaasuverkostoon Espoosta, Kouvolasta ja Lahdesta.

JOUKO KYYTSÖNEN

Kinkku käy kaupaksi perinteiseen tahtiin

Taloustilanne, punaisen lihan syöntisuositukset tai viime aikojen lihakohut eivät ole vaikuttaneet joulukinkun kysyntään, suurimmista kaupparyhmistä kerrotaan.

”Kinkut menevät kaupaksi perinteiseen malliin”, kertoo ryhmäpäällikkö **Antti Oksa** S-ryhmästä. ”Joulun pyhinä halutaan vaikeista tilanteista huolimatta nauttia perinteisistä jouluherkuista.”

Samoilla linjoilla on Keskon ostojohtaja **Jyrki Karlsson**. ”Joulu on ensisijaisesti ruuan ja rakkauden juhla, joten maailman eri ilmiöt eivät ole suurissa määrin ravistelleet perinteistä suomalaista jouluherkuttelua.”

S-ryhmän myymälöissä myydään tuoreita ja pakastettuja kinkkuja noin 2,6 miljoonaa kiloa. Lisäksi kypsiä kinkkuja myydään hieman alle 500 000 kiloa.

Karlsson toteaa, ettei pysty arvioimaan K-ryhmän kinkkujen kokonaismyyntiä, sillä Ruokakeskon keskusvarastosta tulevien valikoimien lisäksi K-kauppiaat tilaavat kinkkuja myös itsenäisesti omilta tavarantoimittajiltaan.

S-ryhmä myy tanskalaista tuontikinkkua noin 130 000 kiloa. Oksan mukaan tuontikinkun osuus on pienentynyt viime vuodesta.

Kaikki Ruokakeskon keskusvarastosta peräisin oleva kinkku on Karlssonin mukaan sataprosenttisesti suomalaista.

”Jotkut K-kauppiaat saattavat omia hankintakanaviaan pitkin hankkia kinkkuja myös ulkomailta, pääasiassa Tanskasta. Tanskasta tulevat määrät ovat arviomme mukaan melko pieniä, noin prosentin luokkaa.”

Molemmat miehet toteavat, että kotimaisuus on suurimmalle osalle kuluttajista tärkeä tekijä kinkkua valitessa.

”Suomalaiset porsaat ovat maailman terveimpiä”, Karlsson muistuttaa. ”Toisaalta halutaan tukea myös suomalaista työtä.”

Kinkkujen keskikoko pienenee

Vaikka myytävät kinkkukilot ovat ennallaan, kinkkujen keskikoko on pienenemään päin.

”Moni viettää nykyään joulua useammassa eri paikassa. Ison perhekunnan yhteisen kinkun sijaan kullakin perheellä voi olla omat pienemmät kinkkunsa”, Oksa sanoo.

Luuttomia kinkkuja suositaan perinteisten ja potkallisten kinkkujen kysynnän laskiessa. Lisäksi yhä enemmän halutaan ostaa tuoreita kinkkuja pakastekinkkujen sijaan.

Perinteisten kinkkujen lisäksi on tarjolla luomukinkkuja, joiden hintaa S-ryhmä on laskenut osana niin sanottua halpuuttamiskampanjaa. ”Oletamme, että luomukinkkujen kysyntä kasvaa jonkin verran viime vuoteen verrattuna.”

Karlsson toteaa, että luomun kysyntä kasvoi vahvasti viime vuonna ja edelleen tänä vuonna. Luomun osuus kokonaismäärästä on kuitenkin vielä pieni, noin prosentin luokkaa.

Korttikampanja sai hyvän vastaanoton

Kesko otti joulusesongin alkaessa käyttöön Tuottajalle kiitos -korttikampanjan. Ostosten tekijä voi samalla lunastaa euron hintaisen kortin, ja Kesko tilittää korteista kertyvän summan kaksinkertaisena suomalaisille sikatiloille.

Karlsson kertoo, että asiakkaat ovat ottaneet toimintatavan erittäin positiivisesti vastaan. Possukorttien myynti on käynyt joissakin kaupoissa erittäin hyvin ja toisissa hieman huonommin.

Korttien tuomaa menekin kasvua on vaikea arvioida, hän totesi perjantaina. ”Jouluun on vielä matkaa ja kinkkujen myyntikin jatkuu vielä aktiivisena.”

MAIJA ALA-SIURUA
SATU LEHTONEN

JOHANNES TERVO

Isokyröläiset sikatuottajat Veli-Jussi Hissa (vas.), Olli Punkari ja Päivi Hyppönen kertoivat kaupan asiakkaille, mistä kinkku tulee.

Komissio hyväksyi uuden lomituslain

EU-komissio on hyväksynyt Suomen uuden lomituspalvelulain. Laki tule voimaan ensi vuoden alusta.

Komissio ilmoitti viime viikolla ulkoministeriön kautta, ettei se vastusta Suomen lomitusjärjestelmää. ”Laki soveltuu sisämarkkinoille EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaan”, saatesanoissa sanotaan.

Lakimies **Maire Lumiaho** MTK:sta on hyvin tyytyväinen komission tiedonantoon.

EU tunnustaa lomituspalvelut osaksi suomalaista viljelijöiden sosiaaliturvaa. Lomitus varmistaa osaltaan maan huoltovarmuutta. Komissio hyväksyy valtion tuen.

Komissio halusi alun perin rajoittaa lomituspalvelujen enimmäiskestoa. Nyt saatiin poikkeuslupa, jolloin sijaisapua saa enimmillään kolme vuotta.

”Tämä mahdollistaa viljelijän kuntoutuksen tapaturman ja sairauden jälkeen takaisin työelämään”, Lumiaho sanoo.

JUHANI VIITALA

Kari Luoto: Kaupalla ei ole 30 prosentin tuottoa

Päivittäistavarakauppa ry:n toimitusjohtaja **Kari Luoto** kiistää jyrkästi MTK-Etelä-Savon puheenjohtajan **Juha Paajasen** väitteen, että ruokakaupassa kaupan pääoman tuotto on noin 30 prosenttia.

”En tiedä mistä Paajanen on luvut saanut, mutta väite ei pidä paikkaansa ja virhe on merkittävä. Kaupan oman pääoman tuotto vaihtelee kaupan yritysten vuoden 2014 tilinpäätösten mukaan miinusprosenteista noin viiteen prosenttiin”, Luoto sanoo.

Päivittäistavarakauppa ry:llä ei ole tilastoja pelkän ruokakaupan tuotosta, vaan tilastoissa on kaikki kauppa mukana.

Luoto sanoo, että ruokakauppa eroaa muusta kaupasta siten, että ruokakaupassa volyymit ovat suuria ja marginaalit pieniä, kun taas muussa kaupassa ne ovat pääasiassa päinvastoin. Lisäksi ruokakauppa on vähemmän suhdanneherkkää kuin muu kauppa.

MTK:n Paajanen puhui ruokaketjun tulonjaosta liittonsa syyskokouksessa viime viikolla ja MT uutisoi siitä perjantaina.

TUURE KIVIRANTA

Tuottajat veivät sikasanomaa K-kauppoihin

Pohjanmaalaiset sikatuottajat tervehtivät kuluttajia K-kaupoissa Isossakyrössä, Seinäjoella, Jalasjärvellä ja Kauhajoella perjantaina ja lauantaina.

He halusivat näin osallistua K-ryhmän Tuottajalle kiitos -korttikampanjaan omallakin panoksellaan.

Päivi Hyppösen ja **Veli-Jussi Hissan** mukaan asiakkaat suhtautuivat enimmäkseen myönteisesti. Molemmat pitävät yhdistelmäsikalaa Isossakyrössä.

”Positiivista asennetta tulee vastaan. Kyllä täällä maalla aika hyvin ymmärretään meidän tilanne”, Hissa tiivistää.

Hyppösen mukaan aika harva ehti kiireiltään pysähtyä juttelemaan.

”Tuotanto Suomessa on kohdallaan, on panostettu ja kehitetty tiloja. Enemmänkin keskustelua olisi toivonut siitä, minkälaista jaksamista ja venymistä tämä vaatii”, Hyppönen miettii.

Lihan hinnan lasku on tehnyt suuren loven Hyppösten tilan tulokseen. Lisää paineita kasaa Maaseutuviraston tukimaksatusten viipyminen.

> Lähitulevaisuus näyttää, miten tämä jatkuu. K-ryhmän kampanja on hieno ele, mutta ei se ketään pelasta.
>
> VELI-JUSSI HISSA

”Kaksi henkilöä on töissä, ja toisen palkka on tippunut pois. Meitä piretähän tällaasina, että me aina mukaudumme ja sopeudumme. Se on painolasti, joka rasittaa. Vaikka kuinka hyvin tekee, siitä ei saa kiitosta eikä korvausta lihan hinnassa.”

Hissan mielestä tempauksen on tarkoitus viestittää että ”maailman parasta lihaa myydään alehintaan.”

”Lähitulevaisuus näyttää, miten tämä jatkuu. K-ryhmän kampanja on hieno ele, mutta ei se ketään pelasta.”

HENRIK SCHÄFER

Vapaat kinkut kuumille kiville

Ennen tavanomaisesti sikoja tuottanut ja hetken sikalaa tyhjillään pitänyt Hornan tila Huittisten Vampulassa kokeili viime kesänä vapaiden possujen kasvatusta.

Suosio löi tuottajat ällikällä.

”Kinkut suorastaan vietiin käsistä. Puhelin- ja viestirumba oli melkoinen”, päivittelee isäntä **Tomi Horna** viikkoa ennen jouluaattoa.

Kokonaisia juhlakinkkuja ja erikokoisia kinkkurullia oli myynnissä yhteensä 900, ja ne myytiin loppuun hetkessä.

”Lisää olisi tarvittu varmaan ainakin 500, tai en tiedä, kuinka paljon niitä olisi lopulta mennyt. Jälleenmyyjille emme pystyneet toimittamaan kinkkuja lainkaan, ja moni asiakas jäi ilman.”

Hän on pahoillaan niiden puolesta, joille kinkkua ei riittänyt.

”Seuraavan joulun suunnittelu alkaa jo pian. Valikoimaa on tarkoitus yksinkertaistaa ja kehittää parempi varausjärjestelmä.”

Myös muu vapaan possun liha on käynyt kaupaksi hyvin. Lopussa alkavat olla 200 possun kasvatuserästä saadut ribsit, kasslerit ja sisäfileet.

Tila myy lihaa pelkästään Reko-lähiruokarenkaiden kautta, osaksi myös yhteistyökumppaneiden avustuksella. Ensi kesän suunnitelmat ovat vielä sikojen määrän osalta avoinna.

”Pitää laskea, jääkö tästä käteenkin jotain. Laskupinkka on vielä paksu. Tie on pitkä ja kivinen, mutta yhtään en kadu.”

Kasvatustyö jatkuu joka tapauksessa. ”Tuskin niin paljon pieleen olen laskenut. Eiköhän meille tule 100-200 possua taas helmi-maaliskuussa.”

Hyvästä kinkkumenekistä kertovat myös muut vapaiden ja luomusikojen kasvattajat.

TERHI TORIKKA